

Vergaderjaar 2023–2024

36 514

EU-voorstel: Richtlijn transparantie van namens derde landen uitgevoerde belangvertegenwoordigingsactiviteiten COM(2023)637

D

BRIEF VAN DE VOORZITTERS VAN DE VASTE COMMISSIES VOOR BINNENLANDSE ZAKEN EN VOOR EUROPESE ZAKEN

Aan vicevoorzitter Šefčovič van de Europese Commissie

Den Haag, 20 maart 2024

De vaste commissies voor Binnenlandse Zaken¹ en voor Europese Zaken² hebben met belangstelling kennisgenomen van het pakket betreffende de verdediging van de democratie van de Europese Commissie van 12 december 2023³. De leden van de fractie van **GroenLinks-PvdA** hebben naar aanleiding van de mededeling⁴ in het kader van de politieke dialoog nog een aantal vragen. De fractieleden van **Volt** sluiten zich graag bij deze vragen aan.

«Ter voorbereiding van de verkiezingen voor het Europees Parlement heeft de Commissie in oktober 2023 een evenement op hoog niveau over verkiezingen georganiseerd, waarbij de lidstaten, EU-instellingen, ngo's en de academische wereld werden samengebracht om ideeën te opperen over de ondersteuning van de opkomst, de weerbaarheid van de

¹ Samenstelling:

Lagas (BBB) (voorzitter), Kroon (BBB), Van Langen-Visbeek (BBB), Fiers (GroenLinks-PvdA), Recourt (GroenLinks-PvdA), Janssen-Van Helvoort (GroenLinks-PvdA), Van Gurp (GroenLinks-PvdA), Roovers (GroenLinks-PvdA), Geerdink (VVD), Van den Berg (VVD), Meijer (VVD) (ondervoorzitter), Doornhof (CDA), Prins (CDA), Van Toorenburg (CDA), Dittrich (D66), Van Meenen (D66), Van Hattem (PVV), Nicolai (PvdD), Nanninga (JA21), Janssen (SP), Talsma (CU), Dessing (FVD), Schalk (SGP), Perin-Gopie (Volt), Van Rooijen (50PLUS), Van der Goot (OPNL), Kemperman (BBB)

² Samenstelling:

Oplaat (BBB), Lievense (BBB), Panman (BBB), Karimi (GroenLinks-PvdA), Rosenmöller (GroenLinks-PvdA), Veldhoen (GroenLinks-PvdA), Martens (GroenLinks-PvdA), Ramsodit (GroenLinks-PvdA), Van Ballekom (VVD), Van den Berg (VVD), Vogels (VVD), Van Toorenburg (CDA), Bovens (CDA), Aerdt (D66), Dittrich (D66), Van Hattem (PVV), Visseren-Hamakers (PvdD), Nanninga (JA21), Van Apeldoorn (SP) (voorzitter), Huizinga-Heringa (CU), Dessing (FVD) (ondervoorzitter), De Vries (SGP), Hartog (Volt), Van Rooijen (50PLUS), Van der Goot (OPNL)

³ COM(2023)630, COM(2023)636, COM(2023)637, C(2023)8626 en C(2023)8627; zie tevens dossier E240001 op de Europapoort van de Eerste Kamer (<https://www.eerstekamer.nl/eu/>).

⁴ COM(2023)630.

kiesstelsels, en eerlijke en inclusieve verkiezingen in de hele Unie», zo is te lezen in de mededeling van de Europese Commissie.⁵ Kan zij de uitkomsten van de samengebrachte ideeën delen met de Eerste Kamer, zo vragen deze leden.

«De EU heeft haar strategische communicatierespons op desinformatie versterkt door middel van het Commissienetwerk tegen desinformatie. [...] De initiatieven omvatten opsporing, actieve «prebunking» (weerlegging op voorhand) en ontkrachting en gerichte campagnes voor de aanpak van de COVID-19-pandemie, evenals een uitgebreide en continue reactie op door de Russische staat gefinancierde desinformatie rond zijn aanvalsoorlog tegen Oekraïne. De resultaten zijn tot uiting gekomen in de doeltreffendheid waarmee uitdagingen sneller en op meer gecoördineerde wijze kunnen worden aangepakt. Dit heeft ook een bredere bijdrage geleverd aan de democratische veerkracht», aldus de mededeling van de Europese Commissie.⁶

De fractieleden van GroenLinks-PvdA vragen waaruit de genoemde resultaten inzake versterking en bredere bijdrage blijken. Kunnen deze resultaten met de Eerste Kamer worden gedeeld?

Als een belangrijk instrument om manipulatie van verkiezingsprocessen te beperken, worden grote sociale mediabedrijven uitgenodigd om deel te nemen aan het opstellen van vrijwillige gedragscodes en crisisprotocollen. *«Een voorbeeld is de ambitieuze nieuwe praktijkcode betreffende desinformatie, die in juni 2022 is ondertekend door een breed scala aan ondertekenaars», aldus de mededeling van de Europese Commissie.⁷ Wie hebben deze allemaal ondertekend? Was X, het voormalige Twitter, ook onderdeel van deze groep ondertekenaars? Zo nee, hoe kan X hier wel in worden betrokken?*

De Europese Commissie schrijft verder dat het *«[b]elangrijk is dat aan de code ook een solide monitoringkader en een transparantiecentrum verbonden zijn om transparantie en verantwoordingsplicht te waarborgen.»⁸* In hoeverre is dit afdwingbaar door de Commissie? Acht zij de vrijwilligheid opportuun? Of overweegt de Commissie om dit alsnog verplicht te maken op straffe van een boete?

Liggen er bij de Europese Commissie ook voorstellen op tafel om van de gigantische techbedrijven uit de Verenigde Staten en China te eisen dat zij een Europese afdeling hebben, en om ze in omvang te beperken? Kan de Commissie inzicht geven in de vraag of er aan initiatieven in deze richting met betrekking tot vestiging en opdeling van deze bedrijven uit de Verenigde Staten en China gewerkt wordt?

«In januari en september 2023 hebben de ondertekenaars van de code, waaronder onlineplatforms, verslag uitgebracht over de geboekte vooruitgang», zo lezen de fractieleden van GroenLinks-PvdA in de mededeling van de Europese Commissie.⁹ Wat is hiervan de appreciatie van de Commissie?

Zij schrijft voorts dat er *«een ongekeerde hoeveelheid informatie verstrekt [is] over de wijze waarop zij hun verbintenissen ter bestrijding van desinformatie uitvoeren.»¹⁰* Was dit in de optiek van de Europese

⁵ COM(2023)630, p. 14–15.

⁶ COM(2023)630, p. 19–20.

⁷ COM(2023)630, p. 21.

⁸ COM(2023)630, p. 21.

⁹ COM(2023)630, p. 21.

¹⁰ COM(2023)630, p. 21.

Commissie voldoende? Welke lering heeft de Commissie hieruit getrokken?

Wat kon er beter in haar optiek?

De vaste commissies voor Binnenlandse Zaken en voor Europese Zaken zien met belangstelling uit naar de reactie van de Europese Commissie en ontvangen deze graag uiterlijk binnen **drie maanden** na dagtekening van deze brief.

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,
I.M. Lagas MDR

Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
E.B. van Apeldoorn